

### INHOUDSOPGAVE

#### Pagina 1

Eigen Kracht-  
conferenties

#### Pagina 2

Onderwijs

#### Pagina 3

Nieuw convenant  
Ketenaanpak

#### Pagina 4

Laatste ontwikkelingen

In maart 2007 werd door 15 gemeenten in Zuid-Holland Noord, de regionale zorginstellingen en de provincie Zuid-Holland het convenant Ketenaanpak jeugdbeleid, jeugdzorg en gezinsondersteuning ondertekend voor de periode 2007-2010. De afspraken gaan over de totstandkoming van Centra voor Jeugd en Gezin in elke gemeente, het invoeren van een regionale verwijsindex risicjongeren en de coördinatie van zorg. Deze doelen worden via drie trajecten gerealiseerd. Voor de organisatie van de uitvoering van het convenant is een projectorganisatie neergezet. De projectgroep Ketenaanpak zet de lijnen uit en coördineert de activiteiten rond de drie uitvoeringstrajecten, onder regie van een stuurgroep. De drie trajecten kennen elk een werkgroep bestaande uit gemeenten en instellingen.

#### Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de projectgroep Ketenaanpak jeugdbeleid-jeugdzorg Zuid-Holland Noord.

#### Redactie:

Bronja Nijk  
Mieke Hogervorst  
Voor meer informatie of vragen over de inhoud, kunt u mailen naar:  
[ketenaanpakjeugd@holland-rijnland.net](mailto:ketenaanpakjeugd@holland-rijnland.net)

#### Tekst en ontwerp:

Muralto Tekstontwerp  
Irene de Muralto  
[info@muralto.nl](mailto:info@muralto.nl)

## 80% van gemaakte afspraken wordt door familie zelf uitgevoerd

### OP EIGEN KRACHT...

### ...MAAR MÉT HULP VAN ANDEREN UIT JE PERSOONLIJKE OMGEVING

De regie in handen houden, zelfs als je in een situatie verkeert die te ingewikkeld is om alleen op te lossen. Dan is het natuurlijk prettig als je de hulp kunt inroepen van professionals en mensen uit je eigen netwerk. De Eigen Kracht-conferenties kunnen hierin uitkomst bieden.



Cora Koopman, projectleider Eigen Kracht-conferentie Zuid-Holland Noord. "Denk hierbij aan gezinnen met een chronisch ziek kind dat elke dag veel zorg behoeft, opvoedingsproblemen of tienermoeders. EK-c's kunnen ingezet worden op de meest uiteenlopende vlakken. De conferenties hebben hun succes inmiddels bewezen en worden steeds vaker ingezet. Voor de regio Zuid-Holland Noord is nu subsidie verstrekt om vijftig EK-c's per jaar te kunnen organiseren."

#### Werkwijze

De EK-c's moeten leiden tot een uitgewerkt stappenplan als antwoord op de (hulp)vraag die er ligt. "Hulpinstanties kunnen hierin een rol spelen door het betrokken gezin of persoon te attenderen op het doel en het belang van de EK-c", vervolgt Cora. "Ook kunnen zij helpen bij het aanmelden voor een EK-c. Een aanmeldingsformulier kan aangevraagd worden bij de projectleider EK-c van de regio Zuid-Holland Noord of bij de regiomanager van de Eigen Kracht Centrale. De bijeenkomsten worden door een coördinator van de Eigen Kracht Centrale begeleid. De coördinator is niet verbonden aan een beslissingsbevoegde of hulpverlenende instantie, waardoor de objectiviteit gewaarborgd blijft."

Hoe gaat het in praktijk? Na aanmelding wordt een coördinator gezocht die contact opneemt met het desbetreffende gezin om de hulpvraag te bespreken en de personen die uitgenodigd moeten worden. Cora: "Binnen gemiddeld zes tot acht weken na de aanvraag kan een bijeenkomst opgestart worden, waaraan gemiddeld zo'n dertien mensen uit het netwerk deelnemen. Het gezin bepaalt zélf wie er uitgenodigd worden."

In een Eigen Kracht-conferentie (EK-c) komt een gezin bijeen met mensen die het heel erg na staan. Meestal zijn dat familieleden of vrienden, maar ook goede bekenden – zoals een collega, buurman of -vrouw – kunnen bij de bijeenkomsten betrokken worden. EK-c's zijn in het leven geroepen om in een vertrouwde kring samen een oplossing te vinden voor een bepaald probleem.

#### Kindproblematiek

Sinds 2001 zijn landelijk al meer dan 2000 EK-c's gehouden met opmerkelijk goede resultaten. De bijeenkomsten in Zuid-Holland Noord hebben als doel geïndiceerde jeugdzorg te voorkomen; de doelgroep bestaat dan ook uit gezinnen waarvan de kinderen niet allemaal een indicatie van Bureau Jeugdzorg hebben. "Doelstelling van de bijeenkomsten is om een oplossing te zoeken voor situaties die te ingewikkeld zijn om alleen op te lossen", vertelt

Lees verder op pagina 2

[vervolg van pagina 1, artikel Eigen Kracht conferentie]

De bijeenkomst bestaat uit drie delen. Allereerst heet de coördinator iedereen welkom en stelt de aanwezigen aan elkaar voor: Hulpverleners en andere deskundigen vertellen welke moeilijkheden het gezin heeft, welke hulp beschikbaar is en wat zij kunnen doen om te helpen. Hierna volgt het besloten gedeelte waarin familie en bekenden samen de problemen bespreken en kijken hoe deze het beste opgelost kunnen worden. Zij stellen een plan op waar iedereen het mee eens is en waarin omschreven staat wie wat doet. Na afloop komt de coördinator terug om zaken eventueel verder te concretiseren.

### **Energy boost**

“Bijzonder aan de conferentie is dat het gezin in kwestie zelf een oplossing zoekt voor een probleem, met hulp uit het eigen netwerk”, eindigt Cora. “Dat geeft een enorme energy boost. Juist door zaken zélf op te pakken en de regie in handen te houden, krijg je meer zelfvertrouwen. Tegelijkertijd voelen mensen zich natuurlijk ontzettend gesteund door de betrokkenheid van hun eigen netwerk.” Aardig te vermelden is dat maar liefst 80% van de afspraken in een plan door de familie zelf worden uitgevoerd en 20% door professionele hulpverleners.

Wilt u gebruik maken van de mogelijkheid van een EK-c of wilt u meer informatie, neem dan contact op met Cora Koopman, projectleider Eigen Kracht-conferenties regio Zuid-Holland Noord: [ckoopman@ggdhm.nl](mailto:ckoopman@ggdhm.nl) of Hedda van Lieshout, regiomanager Eigen Kracht Centrale: [heddavanlieshout@eigen-kracht.nl](mailto:heddavanlieshout@eigen-kracht.nl). Kijk voor meer informatie ook eens op: [www.eigen-kracht.nl](http://www.eigen-kracht.nl)

---

## **BETERE VERBINDING TUSSEN ZORG, ONDERWIJS EN KINDEROPVANG**

Wat wordt straks de relatie tussen het onderwijs, de kinderopvang en de Centra voor Jeugd en Gezin en hoe verhouden de ontwikkelingen in het onderwijs zich tot die vanuit de Ketenaanpak Jeugd? Op 23 juni kwamen de regionale samenwerkingsverbanden uit het onderwijs, vertegenwoordigers uit de kinderopvang en de zorginstellingen bij elkaar om hierover van gedachten te wisselen.

Problemen komen op kindervoetjes de school binnen. Vaak zijn de leerkrachten op de basisschool of peuterspeelzaal de eersten die opmerken dat er met een kind iets aan de hand is. De school of voorschoolse voorziening is dan ook een belangrijke signaleerder van problemen bij zowel kinderen als ouders.

Veelal kunnen (dreigende) problemen binnen de school of de peuterspeelzaal zelf worden opgelost. Wanneer dat echter niet lukt is er het Zorg- en Adviesteam (ZAT). Het ZAT bestaat uit vertegenwoordigers van de school of voorschoolse voorziening en zorginstellingen, die gezamenlijk naar een oplossing gaan zoeken.

Perfect geregeld dus, zou je zo zeggen. “Niets meer aan doen”. Toch is dat niet waar, want de komst van de Centra voor Jeugd en Gezin, het passend onderwijs en de verwijzindex JeugdMATCH, noopt partijen om de bestaande structuren opnieuw tegen het licht te houden. We willen het immers gemakkelijker maken en vooral niet nog ingewikkelder.

### **In beeld**

De ZAT's zijn in feite al kleine stukjes CJG, daar zijn alle partijen het over eens. Het is dan ook van belang dat de ZAT's dicht bij de school staan, zodat de zorgen om kinderen snel in beeld gebracht kunnen worden en hulp aan kinderen en ouders snel en effectief gerealiseerd kan worden.

In een aantal conferenties - waarvan de eerste op 23 juni in Oud Poelgeest heeft plaatsgevonden - wordt nu door onderwijs, kinderopvang en zorginstellingen gewerkt om dit op de beste manier te organiseren. Vanzelfsprekend worden ook de ontwikkelingen rond passend onderwijs nauw bij dit proces betrokken.



In 2007 werd het convenant 'Ketenaanpak Jeugdbeleid, jeugdzorg en gezinsondersteuning Zuid-Holland Noord 2007-2010' door 15 gemeenten, de Provincie en betrokken zorginstellingen ondertekend. Het was een belangrijke gebeurtenis aangezien Zuid-Holland Noord een van de weinige regio's is waar partijen zó intensief de samenwerking met elkaar hebben gezocht om tot betere zorg voor jeugdigen en gezinnen te komen. Toen stonden we aan de vooravond van een spannend proces waarin de voorgestelde plannen en doelen verder uitgewerkt moesten worden. Inmiddels is er veel bereikt en nu is het moment aangebroken om verbetering van de zorg verder invulling te geven.

Mieke Hogervorst, manager Sociale Agenda Holland Rijnland en voorzitter projectgroep Ketenaanpak Jeugd.

“We zijn met elkaar enthousiast van start gegaan en hebben in de afgelopen twee jaar enorm veel bereikt”, vertelt Mieke Hogervorst, manager Sociale Agenda Holland Rijnland en voorzitter van de projectgroep Ketenaanpak jeugd. “Er is een onomkeerbaar proces in gang gezet. En nog steeds zijn de betrokken gemeenten en zorginstaties het er unaniem over eens dat alleen een nauwe samenwerking en eenduidige werkwijze kan leiden tot de juiste zorg aan jeugdigen en gezinnen. De betrokken partijen hebben elkaar inmiddels beter leren kennen en de professionals vinden elkaar steeds makkelijker. Plannen zijn gemaakt en verder uitgewerkt, wat onder meer heeft geleid tot de ontwikkeling van de methodiek I Gezin, I Plan, een model voor de coördinatie van zorg en de ontwikkeling en de start van JeugdMATCH, de regionale verwijzindex risico's jeugdigen. En ook gemeentes zelf zijn voortvarend aan de slag gegaan, waarvan de opening van het CJG in Alphen a/d Rijn natuurlijk een uitstekend voorbeeld is.”

### Schakels binnen de keten

Kortom: Ketenaanpak Jeugd staat op de rails en het is nu dan ook het juiste moment om verder richting te geven aan alle intenties. “Als je immers écht met elkaar wilt samenwerken, dan moet ook duidelijk zijn wie wat doet,” vervolgt Mieke. “We zijn allemaal schakels binnen de keten en alleen door daadwerkelijk aansluiting bij elkaar te zoeken, kunnen we ervoor zorgen dat de verlening van zorg ook daadwerkelijk op de meest efficiënte wijze plaatsvindt. Gelukkig realiseren alle partijen zich dat terdege en iedereen streeft hetzelfde doel na, namelijk: voor alle kinderen en jongeren op het juiste tijdstip de juiste zorg bieden, waarbij alle partijen vanuit hun professie hun eigen steentje in bijdragen.”

### Feestelijke bijeenkomst

De koers is uitgezet en de doelen zijn helder omschreven. Juist vanwege de verdergaande ontwikkelingen, is nu een nieuw overkoepelend convenant opgesteld waarin de filosofie van de manier waarop we met elkaar willen werken aan de zorg voor jeugdigen en gezinnen is verwoord. Hieronder hangen twee deelconvenanten waarin specifiek wordt uitgewerkt wat partijen precies doen met betrekking tot I Gezin, I Plan/zorgcoördinatie en het gebruik van de verwijzindex (JeugdMATCH). Daarnaast is een pedagogische visie opgenomen voor het werk in de front office van de CJG's. Het nieuwe convenant is een groei-document. Dat betekent dat nieuwe deelconvenanten kunnen worden toegevoegd en nieuwe partners ook in een later stadium nog kunnen aanhaken. Niet alleen de convenantpartners van het eerste uur zullen het nieuwe convenant in oktober ondertekenen tijdens een feestelijke bijeenkomst. Mieke: “Ook partners uit de tweede schil, zoals HALT, Raad voor de Kinderbescherming, Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland en een aantal onderwijspartners hebben aangegeven te willen aanhaken. Daar zijn we zeer verheugd over, want deze partijen spelen nu al een grote rol in het signaleren van kinderen met problemen en het bieden van zorg.”

“We zijn absoluut op de goede weg, maar het is natuurlijk ook belangrijk om te meten of alle inspanningen daadwerkelijk leiden tot snellere en betere hulp aan kinderen en gezinnen”, eindigt Mieke. “Hiervoor willen we een manier ontwikkelen om te monitoren en te evalueren. En dat wordt nog best een uitdaging.”

Vanaf eind september kunnen de convenantteksten opgevraagd worden bij:

[ketenaanpakjeugd@hollandrijnland.net](mailto:ketenaanpakjeugd@hollandrijnland.net)

## MINDER JEUGD NAAR DE JEUGDZORG: UTOPIE OF REALISME?

'Minder jeugd naar de gespecialiseerde zorg; een stapsgewijze aanpak'. Onder deze titel vond de derde "Scheltema lezing" plaats, als onderdeel van de reeks thema-avonden in het kader van de ketenaanpak jeugdbeleid-jeugdzorg. Ton van Yperen, bijzonder hoogleraar onderzoek en ontwikkeling effectieve jeugdzorg, vertelde over de toename van het aantal zorggebruikers van specialistische voorzieningen, zijn analyse van de ontstane wachtlijsten (een constiperend systeem) en de richting waarin de oplossingen gezocht moeten worden.

### Een voorbeeld uit de inleidingsheet...

- Signaleren in het voorveld zonder effectieve preventie en voeginterventies geeft ophoping in verwijzingen naar de jeugdzorg
- Opname in de jeugdzorg zonder effectieve interventies geeft opeenhoping van probleemgevallen
- Opname in de jeugdzorg zonder goede nazorg geeft stagnering in de uitstroom en veroorzaakt recidive.

Volgens Van Yperen blijven in het voorveld kansen voor preventie en voeginterventie vaak onbenut. Hierdoor wordt te snel naar gespecialiseerde zorg gezocht. Wanneer jongeren eenmaal in de jeugdzorg zijn beland, kan de geboden hulp bovendien veel effectiever dan wij veelal denken. De hoogleraar houdt daarom een pleidooi voor het *evidence based* werken in zowel de jeugdzorg als ook in het preventieve veld.

Van de inmiddels 55 bestudeerde interventies voor opvoedingsondersteuning, blijken er drie deels effectief en vijftien veelbelovend. Dat kan én moet dus beter! Steeds meer onderzoek is immers gericht op wat helpt bij welk probleem.

Naast het meer *evidence based* werken is een heldere visie op het stelsel noodzakelijk en moeten beleid en professionals elkaars domein respecteren.

Voor de aanwezigen bood de lezing veel stof om eens kritisch naar het eigen werkveld te kijken.

De sheets van de lezing van Van Yperen zijn, evenals die van de vorige lezingen, op te vragen via: [ketenaanpakjeugd@hollandrijnland.net](mailto:ketenaanpakjeugd@hollandrijnland.net)

De volgende Scheltema lezing is op 8 oktober. De uitnodigingen volgen na de vakantie, maar houd deze datum alvast vrij in uw agenda.



Het convenant ketenaanpak jeugdbeleid, jeugdzorg en gezinsondersteuning is ondertekend door de Provincie Zuid-Holland, de gemeenten Alkemade, Alphen aan den Rijn, Hillegom, Jacobswoude, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Rijnwoude, Teylingen en Voorschoten en de volgende instellingen: GGD HM, ActiVite, Valent, Kwadraad, MEE ZHN, GGZ Rivierduinen/kinderen en jeugd, Bureau Jeugdzorg Zuid-Holland, Cardea Jeugdzorg en Horizon Jeugdzorg.